

Innst. O. nr. 91

(2000-2001)

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i lo v 4.februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (virksomhetsoverdragelse m.m.)

Ot.prp. nr. 79 (2000-2001)

Til Odelstinget

1. INNLEDNING

1.1 Sammendrag

Proposisjonen fremmes med sikte på endringer i arbeidsmiljølovens regler om arbeidstakernes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse.

Bakgrunnen for forslagene er at Ministerrådet i EU 29. juni 1998 vedtok direktiv 98/50/EF om endringer i direktiv 77/187/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om ivaretagelse av arbeidstakernes rettigheter ved overdragelse av foretak, bedrifter eller deler av bedrifter. Hovedformålet med endringene var å kodifisere rettspraksis fra EF-domstolen angående tolkning av direktivets regler, samt å klargjøre og rydde opp i enkelte av bestemmelsene. Noen av endringene innebærer også adgang til valg mellom flere ulike løsninger enn tidligere. Forslagene til endringer i arbeidsmiljøloven er foranlediget av endringsdirektivet, og tar sikte på å bringe norsk rett i samsvar med dette, samt at det foreslås visse endringer som går noe lenger enn direktivet i å beskytte arbeidstakerne.

Departementet sendte i juni 2000 ut et høringsbrev til partene i arbeidslivet, departementene og andre berørte instanser. I høringsbrevet ble endringsdirektivet gjennomgått med en vurdering av om norsk rett er i samsvar med direktivets krav.

På de områder hvor det ble foreslått endringer som følge av direktivet, er noen av disse minimumsimplementering, men på andre områder går forslagene til norsk rett lengre.

Til orientering skal nevnes at EU den 12. mars 2001 vedtok et såkalt kodifiseringsdirektiv (Rådsdirektiv 2001/23/EF) som innebærer en sammenslåing av innholdet i begge direktivene om virksomhetsoverdragelse (77/187 og 98/50). Dette er utelukkende en formell sammenslåing av tekst med nye artikkelnumre, uten noen materielle endringer. Det nye direktivet er allerede trådt i kraft og innebærer at direktivene 77/

187 og 98/50 formelt oppheves. Implementeringsfristen etter 98/50 består. Det nye direktiv 2001/23 er ikke en del av EØS-avtalen ennå og vil ikke medføre noen endringer i norsk rett.

Departementet antar at de økonomiske og administrative konsekvensene av de fremlagte forslag vil bli små.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Berit Brørby, Aud Gaundal, Einar Johansen, Leif Lund og Bjørnar Olsen, fra Kristelig Folkeparti, Kurt-Arne Langeland og Ivar Østberg, fra Høyre, Sverre J. Hoddevik og Erna Solberg, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Lodve Solholm, fra Senterpartiet, Magnhild Meltveit Kleppa, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, har ingen merknader.

2. GENERELT OM ARBEIDSMILJØLOVEN KAP. XII A

2.1 Sammendrag

Reglene om virksomhetsoverdragelse har til formål å sikre at endringer i eierforholdet eller andre endringer på arbeidsgiversiden ikke medfører dårligere rettigheter for arbeidstakerne. De forpliktelser arbeidsgiver har overfor arbeidstakerne, så vel som rettigheter, går over til den nye innehaver eller arbeidsgiver når virksomheten overføres. Hovedformålet er å sikre at de rettigheter og plikter som gjelder etter nasjonal rett i arbeidsforholdet hos den overdragende arbeidsgiver, skal videreføres i forholdet mellom den ervervende arbeidsgiver og de samme arbeidstakere.

Reglene i arbeidsmiljøloven kap. XII A om arbeidstakernes rettigheter ved virksomhetsoverdragel-

se m.v. er en implementering i norsk rett av EFs rådsdirektiv 77/187/EØF av 14. februar 1977 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om ivaretagelse av arbeidstakernes rettigheter ved overføring av foretak, bedrifter eller deler av bedrifter.

Det er i forarbeidene til kap. XII A, i Ot.prp. nr. 71 (1991-1992), sagt at implementeringen kun er ment å omfatte de endringer som var nødvendige pga. EØS-avtalen. Departementet hadde m.a.o. i hovedsak til hensikt å gjennomføre en minimumsimplementering av direktivet om virksomhetsoverdragelse.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen har ingen merknader.

3. REGLNES ANVENDELSE I OFFENTLIGE VIRKSOMHETER - ARBEIDSMILJØLOVEN § 73 A

3.1 Sammendrag

Etter endringen har direktivets artikkel 1 nr. 1 c) fått inn en presisering mht. til reglens anvendelsesområde innen offentlige virksomheter. Det heter i annet punktum at:

«En administrativ omorganisering av en offentlig forvaltningsmyndighet eller overføring av administrative funksjoner mellom offentlige forvaltningsmyndigheter er ikke en overdragelse slik det forstås i dette direktiv.»

Departementet foreslår ikke å implementere denne presiseringen i norsk rett, men foreslår at reglene om virksomhetsoverdragelse gis anvendelse fullt ut også hvor det dreier seg om en virksomhetsoverdragelse innenfor offentlige virksomheter.

Departementet har lagt til grunn at det ikke er behov for å endre lovteksten i arbeidsmiljøloven § 73 A for å gjenspeile at reglene får anvendelse fullt ut også innen offentlige virksomheter.

Dette vil følge av en naturlig forståelse av kap. XII A sammenholdt med lovens generelle virkeområde.

Reglene vil altså få anvendelse også ved omorganiseringer og overføring av forvaltningsoppgaver mellom forvaltningsmyndigheter. Bakgrunnen for forslaget er at departementet anser at behovet for enkle, praktiske regler må veie tungt, samtidig som det ikke er noen grunn til at arbeidstakere i offentlige virksomheter ikke skal ha samme beskyttelse som andre arbeidstakere alene av den grunn at det kun dreier seg om overføring av forvaltningsoppgaver.

Departementet legger også vekt på at en grensdragning mellom forvaltningsoppgaver og "andre" oppgaver vil kunne volde problemer, og at den vil

kunne føre til forskjellsbehandling av arbeidstakere innenfor samme virksomhet. Forslaget innebærer at kap. XII A får en videre anvendelse enn direktivet innenfor offentlige virksomheter.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at departementet foreslår at reglene om virksomhetsoverdragelse gis anvendelse fullt ut også hvor det dreier seg om en virksomhetsoverdragelse innenfor offentlige virksomheter. Komiteen mener at det ikke er noen grunn til at arbeidstakere i offentlige virksomheter ikke skal ha samme beskyttelse som andre arbeidstakere.

Komiteen har merket seg at forslaget innebærer at kap. XII A får en videre anvendelse enn direktivet innenfor offentlige virksomheter. Komiteen har ellers ingen merknader og slutter seg til Regjeringens forslag.

4. KONKURS- OG INSOLVENS-SITUASJONENE

4.1 Sammendrag

Reglene om virksomhetsoverdragelse får i dag ikke anvendelse ved overdragelser som finner sted etter en konkursåpning. For så vidt gjelder bestemmelsene i arbeidsmiljøloven § 73 B (lønns- og arbeidsvilkår) og § 73 C (vern mot oppsigelse) foreslår departementet at det ikke gjøres endringer i denne rettstilstanden. Videre foreslår departementet at de øvrige bestemmelsene i kap. XII A (vern av tillitsvalgte og informasjon og drøftelse) gis anvendelse ved overføring fra konkursboet i tråd med endringsdirektivets artikkel 4 A nr. 1. Dette innebærer altså en endring i forhold til gjeldende norsk rett.

Forslaget om å opprettholde rettstilstanden for de førstnevnte bestemmelsene er begrunnet i en avveining mellom hensynet til arbeidstakerne og hensynet til kreditorenes dekningsrett. Departementet antar at muligheten for at flere virksomheter vil kunne overleve etter en konkurs er større dersom arbeidstakernes rettigheter iht. § 73 B og § 73 C ikke går over.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at §§ 73 B og 73 C ikke får anvendelse ved overføring fra et konkursbo. Komiteen har videre merket seg at departementet foreslår at de øvrige bestemmelsene i kap. XII A gis anvendelse ved overføring fra konkursboet i tråd med endringsdirektivets artikkel 4 A nr. 1. Komiteen har ellers ingen merknader og slutter seg Regjeringens forslag.

5. ARBEIDSTAKERNES REPRESENTASJON HOS NY INNEHAVER

5.1 Sammendrag

Ved virksomhetsoverdragelse der virksomheten mister sin uavhengighet foreslår departementet en ny regel i § 73 D som gir arbeidstakerne i den overførte virksomhet rett til å være representert hos den nye innehaver fra overførselen og frem til nytt valg av representanter skjer.

Departementet legger opp til at regelen skal sikre resultatet, nemlig representasjonsretten, og ikke stille krav til hvordan slik representasjon skal organiseres.

Endringsforslaget er en implementering av den nye regelen i artikkel 5 nr. 1 siste avsnitt.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen har ingen merknader og slutter seg til Regjeringens forslag.

6. INFORMASJON TIL DE ANSATTE

6.1 Sammendrag

Departementet foreslår en ny bokstav d) i § 73 E om informasjon til arbeidstakernes representanter. Disse skal også informeres om fastsatt eller foreslått dato for overdragelsen. I tillegg føyes til en bestemmelse i nytt annet ledd om informasjon til arbeidstakerne for det tilfelle at disse ikke er representert. Endringen er en implementering av artikkel 6 nr. 6 i direktivet.

6.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at norsk rett til nå ikke har hatt regler som sikrer at arbeidstakerne informeres om tidspunktet for overdragelsen, selv om dette i praksis ofte gjøres.

Komiteen har ellers ingen merknader og slutter seg til Regjeringens forslag.

7. ANDRE SPØRSMÅL

7.1 Sammendrag

7.1.1 Opplysningsplikt mellom innehaverne

Direktivets art. 3 nr. 2 har fått en ny bestemmelse som sier at medlemsstatene kan vedta tiltak for å sikre at overdrager opplyser erverver om alle rettigheter og forpliktelser som vil bli overdratt til erververen i forbindelse med overdragelsen. Bestemmelsen sier samtidig at unnlatelse av å overholde en slik opplysningsplikt ikke skal ha noen virkning på arbeidstakernes rettigheter. Bestemmelsen er ny i direktivet, men forplikter ikke medlemsstatene, jf. ordet «kan». Norge står derfor fritt med hensyn til om man skal ha en regel tilsvarende direktivet i nasjonal rett.

Departementet har ikke foreslått å innføre regelen i norsk rett.

7.1.2 Presisering av arbeidsmiljøloven § 73 A

I artikkel 1 nr. 1 b) er det nå presisert enkelte vilkår som må være til stede for at det i henhold til direktivet skal anses å være en virksomhetsoverdragelse. Det stilles krav til at overdragelsen må omfatte en økonomisk enhet som beholder sin identitet. Den økonomiske enheten er videre definert som «en samling av ressurser som er organisert med det formål å drive økonomisk virksomhet, uansett om det dreier seg om hoved- eller bivirksomhet».

Dette vilkåret er ikke forenlig med virksomhetsbegrepet i arbeidsmiljøloven. Det er derfor departementets oppfatning at det vil kunne skape større uklarheter enn klarhet å innta direktivets presisering i den norske lovteksten.

For øvrig vil departementet se nærmere på hele lovteksten i § 73 A i sin neste fase med arbeidet med dette regelverket, med sikte på å lage en klarere og mer hensiktsmessig ordlyd.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen har ingen merknader.

8. ENDRINGER I VISSE ANDRE BESTEMMELSER I ARBEIDSMILJØLOVEN

8.1 Sammendrag

8.1.1 Feil i arbeidsmiljøloven §55 F Pålegg om å utforme arbeidsavtale

Ved en inkurie har det oppstått en feil i arbeidsmiljøloven § 55 F Pålegg om å utforme arbeidsavtale i forbindelse med Ot.prp. nr. 67 (1999-2000) sanksjonert i Statsråd 8. desember 2000. Bestemmelsen henviser til arbeidsmiljøloven § 73 andre og tredje ledd. Riktig henvisning skal imidlertid være arbeidsmiljøloven § 73 P andre og tredje ledd. Departementet foreslår derfor at bestemmelsen endres i tråd med dette.

8.1.2 Opphevelse av arbeidsmiljøloven § 55 E

Bestemmelsen i arbeidsmiljøloven § 55 E er en overgangsbestemmelse som omhandler kravet til opprettelse av skriftlig arbeidskontrakt for arbeidsforhold som eksisterte på det tidspunkt § 55 B - E trådte i kraft (1. januar 1994). Departementet antar at det nå er gått så vidt lang tid at partene i disse arbeidsforholdene har kunnet innrette seg etter bestemmelsen. Departementet foreslår derfor at bestemmelsen oppheves.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen har ingen merknader og slutter seg til Regjeringens forslag.

9. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4
om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v.
(virksomhetsoverdragelse m.m.)

I

I lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. gjøres følgende endringer:

§ 55 E oppheves.

§ 55 F blir § 55 E og skal lyde:

Arbeidstilsynet kan gi arbeidsgiver pålegg om å utforme utkast til skriftlig arbeidsavtale etter bestemmelsene i §§ 55 B til 55 D og § 73 P andre og tredje ledd.

§ 73 A nytt annet ledd skal lyde:

§§ 73 B og 73 C får ikke anvendelse ved overføring fra et konkursbo.

§ 73 D skal overskriften lyde:

§ 73 D *Representasjon*

§ 73 D ny nr. 2 skal lyde:

2. *I de tilfeller virksomheten ikke bevarer sin uavhengighet, skal de overførte arbeidstakerne som var representert før overføringen, fortsatt være representert på en egnet måte frem til nyvalg kan finne sted.*

Nåværende nr. 2 blir ny nr. 3.

§ 73 E første ledd ny bokstav d skal lyde:

d) *fastsatt eller foreslått dato for overføringen.*

§ 73 E nytt annet ledd skal lyde:

I virksomheter hvor det ikke er tillitsvalgte skal informasjon som nevnt i første ledd bokstav a til d så tidlig som mulig gis de berørte arbeidstakerne.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 15. mai 2001

Berit Brørby
leder

Leif Lund
ordfører

Erna Solberg
sekretær